

KGP-4100-001-02/2014

P/14/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/001 – Wykonanie planu finansowego Agencji Rezerw Materiałowych ¹ w 2013 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Łukasz Urbanowicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88414 z dnia 14 stycznia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Agencja Rezerw Materiałowych, ul. Grzybowska 45, 00-844 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prezesem ARM od dnia 26 czerwca 2008 r. jest Pan Jacek Bąkowski (dowód: akta kontroli str. 3-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² wykonanie przez ARM w 2013 r. planu finansowego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Podstawą oceny pozytywnej jest prawidłowa realizacja przez Agencję zadań wynikających z przepisów:

- ustawy z dnia 29 października 2010 r. o rezerwach strategicznych³,
- ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym⁴.

Agencja zgodnie z przeznaczeniem wykorzystała otrzymane dotacje - podmiotową i celową. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie prowadzenia rachunkowości i sprawozdawczości. Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza uwag w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego oraz sprawowania przez Prezesa ARM nadzoru nad gospodarką finansową Agencji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie przychodów i kosztów

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej⁵ ustalono przychody ogółem Agencji w wysokości 170 493 tys. zł, w tym dotację podmiotową - 75 524 tys. zł oraz dotację celową - 30 630 tys. zł, koszty ogółem w wysokości 377 056 tys. zł, wynik finansowy netto (stratę) w wysokości 206 563 tys. zł oraz przewidziano zaciągnięcie kredytu w wysokości 423 803 tys. zł.

Plan finansowy ARM na 2013 r., zatwierdzony przez Ministra Gospodarki w dniu 2 kwietnia 2013 r., był zgodny z planem ujętym w ustawie budżetowej. Sporządzono go z uwzględnieniem zasad określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶,

¹ Dalej: ARM lub Agencja.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz. U. Nr 229, poz. 1496 ze zm. Dalej: *uors*.

⁴ Dz. U. z 2012 r. poz. 1190 ze zm.. Dalej: *uozr*.

⁵ Ustawa budżetowa na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 169). Dalej: *ustawa budżetowa*.

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm. Dalej: *uofp*.

uors, i uozr, a także wytycznych Ministra Gospodarki. Plan finansowy w układzie zadaniowym, plany rzeczowe rezerw strategicznych oraz zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych - stanowiły załączniki do planu finansowego Agencji.

W trakcie roku dokonano dwóch zmian planu finansowego, przygotowanych zgodnie z art. 21 ust. 5 *uofp*, które uzyskały pozytywną opinię sejmowej Komisji Finansów Publicznych. Zmiany te zostały zatwierdzone przez Ministra Gospodarki odpowiednio w dniach 5 sierpnia 2013 r. i 31 października 2013 r. W ramach pierwszej korekty zmieniono plan rzeczowy rezerw strategicznych, a przy drugiej plan rzeczowy rezerw strategicznych oraz zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych.

Uzasadnieniem pierwszej zmiany było: zmniejszenie kwoty planowanego do zaciągnięcia kredytu bankowego ze względu na nieuzyskanie w 2012 r. kredytu, który miał być spłacony kredytem zaplanowanym do zaciągnięcia w roku 2013; podjęcie przez Ministra Gospodarki decyzji w sprawie sprzedaży części rezerw strategicznych w ramach ich likwidacji i przeznaczenia uzyskanych środków na sfinansowanie realizacji zadań w 2013 r., a także zmiana sytuacji podaży-cenowej na krajowym rynku towarów, w porównaniu do panującej w okresie prac nad projektem *ustawy budżetowej*.

W wyniku pierwszej korekty plan przychodów ogółem ustalony został na poziomie 169 106 tys. zł, koszty ogółem na 302 770 tys. zł, co spowodowało, że wynik finansowy (strata) zmniejszyła się do 133 664 tys. zł. Ponadto kwota planowanego kredytu została ograniczona do wysokości 79 000 tys. zł.

W dniach 23 czerwca 2013 r., a następnie w dniu 29 sierpnia 2013 r., zgodnie z art. 37 ust. 6 *uors*, Prezes Agencji występował do Ministrów: Gospodarki oraz Finansów o zgodę na zaciągnięcie kredytu. Wobec jej nieuzyskania, Prezes Agencji wystąpił do Ministra Gospodarki o wyrażenie zgody na sprzedaż części zapasów państwowych ropy naftowej, uzasadniając to koniecznością utrzymania przez ARM zdolności do finansowania bieżących kosztów utrzymania rezerw strategicznych i zapasów państwowych. Stan zapasów państwowych w tym czasie, w związku ze spadkiem konsumpcji paliw ciekłych w 2012 r., przekraczał wymagany ustawowo poziom 15,4 średniego dobowego zużycia paliw. W dniu 23 września 2013 r. Minister Gospodarki uwzględnił ten wniosek, a w dniu 3 października 2013 r. Minister Finansów wyraził jednak zgodę na zaciągnięcie przez Agencję kredytu w wysokości 79 000 tys. zł.

W tej sytuacji, Prezes ARM w dniu 10 października 2013 r. poinformował Ministra Finansów o przedłożeniu w dniu 27 września 2013 r. propozycji drugiej korekty planu finansowego ARM na 2013 r. Zakładała ona rezygnację Agencji z kredytu bankowego, wykorzystanie środków pozyskanych ze sprzedaży ropy naftowej z zapasów państwowych na pokrycie wydatków związanych z utrzymywaniem rezerw strategicznych i zapasów państwowych oraz inne decyzje Ministra Gospodarki.

W planie finansowym Agencji na 2013 r. po drugiej korekcie, przychody ogółem ustalono w wysokości 235 838 tys. zł, a koszty ogółem na 310 931 tys. zł. Powyższa korekta skutkowałą poprawą wyniku finansowego poprzez zmniejszenie straty do wysokości 75 093 tys. zł.

Agencja monitorowała w 2013 r. przebieg wykonania planu w zakresie przychodów i kosztów w oparciu o sporządzany na zakończenie każdego miesiąca skrócony bilans oraz rachunek zysków i strat; zestawienia dotyczące sprzedaży towarów w cenach ewidencyjnych oraz faktycznych przychodów z ich sprzedaży, zakupów towarów, wykonania planu przychodów i kosztów gospodarowania rezerwami i zapasami państwowymi z wyodrębnieniem Centrali, poszczególnych Składowi i Oddziałów Terenowych, a także wykonania planu dochodów i wydatków Agencji w podziale na paragrafy klasyfikacji budżetowej.

(dowód: akta kontroli str. 9-16, 109-299, 510-523)

Ustalone
nieprawidłowości

W zakresie kontrolowanej działalności nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Księgi rachunkowe oraz skuteczność mechanizmów kontroli zarządczej

Opis stanu faktycznego

Dokumentacja zasad rachunkowości w Agencji spełniała wymagania określone w art. 10 ust. 1 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*⁷. W Agencji zostały wprowadzone odpowiednie procedury zapewniające właściwe funkcjonowanie kontroli zarządczej.

W ARM był użytkowany system księgowości komputerowej Xpertis Finanse i księgowość (FIKS)⁸. Zasady ochrony danych, w tym metody zabezpieczenia dostępu do danych oraz systemu ich przetwarzania określone zostały w dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości. System ten spełniał wymagania określone w *uor*.

Na podstawie przeglądu zapisów dotyczących rozrachunków z kontrahentami za czerwiec i grudzień 2013 r. oraz styczeń 2014 r., stwierdzono, że zobowiązania i należności kwalifikowane były do właściwych okresów obrachunkowych, zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości. Na przełomie okresów obrachunkowych dokumenty własne i obce były ewidencjonowane we właściwym miesiącu lub roku, natomiast koszty i przychody wynikające z tych dokumentów, dotyczące okresu poprzedniego kwalifikowane były do właściwego okresu sprawozdawczego na podstawie polecenia księgowania.

Przeprowadzono badanie kontrolne w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych oraz wiarygodności zapisów księgowych w szczególności pod kątem:

- prawidłowości wartości transakcji (zgodność z fakturą oraz zgodność faktury z umową, zamówieniem);
- okresu księgowania;
- ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych i w konsekwencji ujęcia w sprawozdaniach budżetowych;
- ujęcia w planie finansowym i akceptacji głównego księgowego;
- terminowości płatności.

Próbę do badania wylosowano ze zbioru dowodów księgowych będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiących podstawę płatności w 2013 r. oraz odpowiadających tym dokumentom zapisów księgowych.

W celu wyznaczenia tego zbioru dokonano analizy, przedstawionych do kontroli wszystkich operacji księgowych wykazanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. (wg daty księgowania) w rejestrach zakupów, które nie uwzględniały zapisów dotyczących:

- wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych, ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości;
- transakcji o niewielkiej wartości (poniżej 50 zł).

Z określonego w powyższy sposób zbioru dokonano losowania metodą prostą próby 228 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych na kwotę 17 549,4 tys. zł. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że dowody i odpowiadające im zapisy księgowe zostały sporządzone poprawnie pod względem formalnym, a operacje gospodarcze potwierdzone tymi dokumentami były przeprowadzone w sposób oszczędny i celowy oraz zostały ujęte w planie finansowym.

W ARM w 2013 r. zostały udzielone 124 zamówienia publiczne przeprowadzonych w trybie przepisów *ustawy Prawo zamówień publicznych*⁹, w tym 112 w trybie przetargu nieograniczonego, trzy w trybie przetargu ograniczonego, jedno w trybie negocjacji z ogłoszeniem, dwa w trybie zapytania o cenę i sześć w trybie z wolnej ręki.

Kontrolą objęto cztery postępowania, w tym trzy przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego i jedno w trybie z wolnej ręki, o łącznej wartości brutto wynikającej z zawartych umów w wysokości 637,3 tys. zł.

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm. Dalej: *uor*.

⁸ Wersja 12.30 firmy Macrologic.

⁹ *Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.).

W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej wymienionych zamówień stwierdzono, że zostały one przeprowadzone zgodnie z ustawowymi wymogami. Rzetelnie była prowadzona dokumentacja tych postępowań, a rozliczenia finansowe prawidłowo ujęto w księgach rachunkowych. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności za dostarczone towary i usługi.

(dowód akta kontroli str. 9-86, 109-136)

Ustalone
nieprawidłowości

W zakresie kontrolowanej działalności nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

Opis stanu
faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia niżej wymienionych sprawozdań za rok 2013, przygotowanych przez ARM:

- Rb-N – kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych;
- Rb-Z – kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji;
- Rb-35 – kwartalne sprawozdanie z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej;
- Rb-40 – kwartalne sprawozdanie z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2013 rok planu finansowego agencji wykonawczej;
- Rb-BZ2 – roczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego agencji wykonawczej w układzie zadaniowym.

Sprawozdania te zostały sporządzone w terminach określonych w *rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia*:

- 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁰;
- 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹¹;
- 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹².

Sprawozdania przekazują prawdziwy obraz przychodów i kosztów, a także należności i zobowiązań w 2013 r. Zostały sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej i terminowo przekazane. Agencja złożyła w dniu 21 lutego 2014 r. jedną korektę sprawozdania Rb-Z ze względu na sporządzenie pierwotnej wersji na nieobowiązującym już druku. ARM w dniu 21 marca 2014 r. złożyła korekty sprawozdań Rb-35 i Rb-40 oraz w dniu 25 marca 2014 r. Rb-BZ2 ze względu na zmianę niektórych pozycji dotyczących kosztów i zobowiązań na koniec 2013 r. w związku z otrzymaniem przez ARM w marcu 2014 r. obcych dokumentów zakupu.

Agencja nie sporządzała za rok 2013 sprawozdań Rb-UN¹³ oraz Rb-UZ¹⁴ zgodnie § 6 pkt 3 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*, ponieważ nie posiadała zobowiązań i należności podlegających wykazaniu w tych sprawozdaniach.

(dowód akta kontroli str. 9-16, 87-136, 510-523, 625-626)

Ustalone
nieprawidłowości

W zakresie kontrolowanej działalności nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁰ Dz. U. z 2014 r., poz. 119.

¹¹ Dz. U. Nr 43, poz. 247 ze zm.

¹² Dz. U. Nr 298 poz. 1766.

¹³ Roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie należności z tytułu papierów wartościowych według wartości księgowej.

¹⁴ Roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych.

4. Wykonanie przychodów i kosztów

4.1. Wysokość i struktura przychodów/dochodów

Opis stanu
faktycznego

W 2013 r. ARM uzyskała przychody w wysokości 233 260,6 tys. zł, co stanowiło 98,9% planu po zmianach oraz 53,7% przychodów zrealizowanych w 2012 r. Zasadniczymi źródłami przychodów były (wymienione w art. 37 ust. 2 *uors*): dotacja celowa - 30 630 tys. zł (100% planu, 71,2% wykonania w 2012 r.), dotacja podmiotowa - 72 091,1 tys. zł (odpowiednio 95,5% oraz 106,6%), wpływy ze sprzedaży rezerw i zapasów - 112 765,1 tys. zł (98,9% i 42,3%), sprzedaż usług magazynowych i innych - 14 570,5 tys. zł (odpowiednio 109% i 29,8%) oraz wpływy z innych tytułów - 3 204,2 tys. zł (odpowiednio 142,4% i 42,2%).

Agencja Rezerw Materiałowych nie realizowała programów współfinansowanych środkami z Unii Europejskiej.

Dotacja celowa, otrzymana od Ministra Gospodarki na podstawie umowy z dnia 7 stycznia 2013 r., została wypłacona Agencji w dwóch transzach. Wykorzystano ją w całości, zgodnie z przeznaczeniem, na częściowe sfinansowanie zakupów towarów oraz utrzymywanie rezerw strategicznych i zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych. Sprawozdanie merytoryczne i finansowe z wydatkowania pierwszej transzy dotacji Minister Gospodarki zaakceptował w dniu 21 marca 2013 r., a sprawozdanie z wykorzystania pełnej kwoty w dniu 29 kwietnia 2013 r.

Z zaplanowanej na 75 524 tys. zł dotacji podmiotowej Agencja wykorzystała 72 091,1 tys. zł, czyli mniej o 3 432,9 tys. zł. W związku z pismem Prezesa Agencji z dnia 22 listopada 2013 r., wskazującym na zmniejszenie zapotrzebowania na środki w wyniku ograniczenia kosztów zakupu energii, części dostaw i usług oraz podatków i opłat, Minister Gospodarki zmniejszył kwotę tej dotacji o 2 600 tys. zł. Pozostała niewykorzystana część (832,9 tys. zł) została zwrócona w dniu 15 stycznia 2014 r. na rachunek bankowy Ministerstwa Gospodarki. Otrzymane środki ARM wydatkowała zgodnie z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności, w tym realizację zadań określonych w art. 27 *uors*.

W 2013 r. Agencja uzyskała przychody z odsetek w łącznej kwocie 1 033,4 tys. zł. Przejściowo wolne środki dotacji oraz składane przez kontrahentów wadium i zabezpieczenia należytego wykonania umów lokowane były przez Agencję w BGK na lokatach terminowych oraz depozytach overnight. Pozostałe wolne środki Agencja przekazywała w Ministrowi Finansów, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 kwietnia 2011 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie¹⁵. Dokonywanie lokat i przekazywanie w zarządzanie wolnych środków nie utrudniło terminowej realizacji zadań Agencji.

Należności ARM na koniec 2013 r. wyniosły 10 370,1 tys. zł. Zostały one uregulowane zgodnie z ich terminami płatności. W 2013 r. nie było przypadków przedawnienia należności bieżących, a Prezes Agencji nie dokonywał ich umorzenia, odroczenia lub rozłożenia na raty.

Wartość wierzytelności (należności niezapłaconych w terminie) ogółem na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosiła 26 702,7 tys. zł, z czego należności główne 8 032,8 tys. zł, odsetki 18 638,9 tys. zł oraz koszty sądowe i procesowe 30,9 tys. zł. Prawie 92% łącznej wartości stanowią wierzytelności dotyczące rezerw żywnościowych, przejętych przez ARM z Agencji Rynku Rolnego, na mocy art. 55 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych¹⁶, w ramach reorganizacji funkcjonującego wówczas systemu rezerw państwowych¹⁷. Całość wierzytelności objęta jest wieloetapowymi działaniami windykacyjnymi, w wyniku których w 2013 r. Agencja odzyskała łącznie 188,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 9-16, 109-136, 395-438, 510-523, 628)

Ustalone
nieprawidłowości

W zakresie kontrolowanej działalności nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁵ Dz. U. Nr 81 poz. 443.

¹⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 633 ze zm.

¹⁷ Tworzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych (Dz. U. z 2007 r. Nr 89, poz. 594 ze zm.), którą z dniem 5 lutego 2011 r. zastąpiła *uors*.

4.2. Wysokość i struktura kosztów

Opis stanu
faktycznego

Koszty ARM w 2013 r. wyniosły 282 014,9 tys. zł, co stanowi 90,7% planu po zmianach. W porównaniu do 2012 r. były one niższe o 27%.

Koszty wartości sprzedanych towarów w cenie zakupu oraz koszty utrzymywania towarów w magazynach obcych wyniosły łącznie 204 734,4 tys. zł, co stanowiło 72,6% kosztów ogółem Agencji w 2013 r.

Koszty funkcjonowania Agencji, łącznie z kosztami utrzymywania towarów w magazynach własnych, wyniosły 72 886,5 tys. zł, tj. 94,5% planu po zmianach i były wyższe od wykonania w 2012 r. o 2,4%.

W kosztach funkcjonowania ARM największy udział, wynoszący 48,9% (99,91% planu, 99,97% wykonania w 2012 r.), miały wynagrodzenia (osobowe i bezosobowe). Inne rodzaje kosztów ujętych w załączniku nr 12 do *ustawy budżetowej na 2013 r.* miały następujące udziały: pochodne od wynagrodzeń 8,6% (99,07% planu, 102,29% wykonania w 2012 r.), zakupy materiałów i energii 11% (81,11% planu, 106,05% wykonania w 2012 r.), amortyzacja 8,4% (89,87% planu, 94,38% wykonania w 2012 r.), remonty i usługi obce po 3,9% (odpowiednio 97,94% i 74,37% planu, 132,47% i 104,57% wykonania w 2012 r.) oraz pozostałe koszty funkcjonowania Agencji 15,3% (95,05% planu, 106,36% wykonania w 2012 r.)

Niepełna realizacja planu w pozycji zużycie materiałów i energii wynikała z niższych niż przewidywano cen oraz z niższego zapotrzebowania na energię ciepłą w magazynach własnych w związku z uwarunkowaniami klimatycznymi. W przypadku pozycji usługi obce niepełne wykonanie planu wynikało z niższych cen zakupu części usług obcych oraz niższymi niż planowano kosztami związanymi z utrzymaniem przejmowanych od Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad składowisk rezerw przekształcanych na Magazyny Zamiejscowe ARM. W roku 2013 pozycja remonty obejmowała koszty remontów budynków i budowli, powiększone o koszty remontów maszyn i urządzeń. Było to głównym powodem wartościowego wzrostu kosztów remontów w 2013 r., w stosunku do wykonania w 2012 r.

Wydatki na wynagrodzenia osobowe wyniosły 35 497 tys. zł, co stanowi 99,97% planu i w porównaniu do 2012 r. były niższe o 0,02%. Na wynagrodzenia bezosobowe Agencja wydatkowała 135 tys. zł (86% planu, o 2,2% mniej niż 2012 r.). Przy ustalaniu poziomu wynagrodzeń uwzględniono uregulowania zawarte w art. 16 i art. 18 *ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej*¹⁸.

Przeciętne wynagrodzenie w ARM w 2013 r. wyniosło 4 425 zł i w porównaniu z 2012 r. było wyższe o 14 zł, tj. o 0,32%.

W pozostałych kosztach funkcjonowania Agencji największe pozycje stanowiły podatki i opłaty - 4 579,6 tys. zł, w tym głównie podatek od nieruchomości - 3 720,3 tys. zł oraz wynajem powierzchni biurowych - 4 440,3 tys. zł.

Wydatki inwestycyjne zrealizowano w kwocie 12 757,5 tys. zł, co stanowiło 89% planu po zmianach. Były one niższe w kwocie netto od wykonania w 2012 r. o 7,4%.

Wydatki te były uzasadnione z punktu widzenia realizowanych zadań. Koszty robót budowlanych wyniosły 10 093,8 tys. zł, w tym związane z: modernizacją oraz termoizolacją budynków magazynowych i innych obiektów - 7 823,8 tys. zł; modernizacją i wykonaniem instalacji i sieci elektrycznych, wodnych, gazowych i wentylacyjnych oraz ich elementów - 1 970,8 tys. zł oraz rozwojem infrastruktury sieciowej - 299,1 tys. zł. Pozostałą część wydatków inwestycyjnych stanowiły zakupy inwestycyjne, dotyczące infrastruktury IT - 608,6 tys. zł, zakup dwóch samochodów - 165,6 tys. zł oraz innych urządzeń, maszyn i wyposażenia - 1 889,5 tys. zł.

Zobowiązania ARM na koniec 2013 r. wyniosły 12 679 tys. zł i były o 5 705 tys. zł niższe niż na koniec 2012 r. Główną pozycję w kwocie 9 875 tys. zł stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług. Nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

¹⁸ Dz. U. z 2012 r. poz. 1456 ze zm.

Stan środków pieniężnych na koniec 2013 r. wynosił 16 306 tys. zł i był niższy od kwoty na koniec 2012 r. o kwotę 10 774 tys. zł.

(dowód akta kontroli str. 9-16, 38-42, 109-136, 438-523, 627)

Ustalone
nieprawidłowości

W zakresie kontrolowanej działalności nie stwierdzono nieprawidłowości.

5. Wykonanie zadań

5.1. Zadania ustawowe Agencji

Opis stanu
faktycznego

Agencja, w ramach funkcji 6 *Koordinacja polityki gospodarczej w 2013 r.*, realizowała zadania wynikające z *uors, uozr*. W planie finansowym w układzie zadaniowym działania te były ujęte w zadaniu 6.2 *Bezpieczeństwo gospodarcze państwa*, podzadaniu 6.2.3 *Potencjał gospodarczy na rzecz bezpieczeństwa państwa*.

W 2013 r. do Agencji należało:

- gospodarowanie rezerwami strategicznymi w zakresie ropy naftowej i produktów naftowych¹⁹, produktów rolnych i rolno-spożywczych, środków spożywczych i ich składników²⁰, produktów leczniczych, produktów biobójczych, wyrobów medycznych, urządzeń i sprzętów medycznych oraz substancji czynnych²¹, surowców, materiałów, urządzeń, maszyn, konstrukcji składanych wiaduktów, mostów drogowych i kolejowych oraz elementów infrastruktury krytycznej²²;
- realizowanie zadań w zakresie obowiązkowych zapasów paliw ciekłych w celu utrzymywania 90-dniowego średniego dziennego ich zużycia, polegających w szczególności na utrzymywaniu przez Agencję zapasów państwowych na poziomie co najmniej 14-dniowego ich zużycia, z uwzględnieniem 10% zapasów niedostępnych z przyczyn technicznych oraz egzekwowanie obowiązku tworzenia i utrzymywania zapasów paliw ciekłych przez przedsiębiorców sektora naftowego.

Wartość ewidencyjna zgromadzonych rezerw strategicznych na koniec 2013 r. w stosunku do planowanych pozwoliła Agencji na osiągnięcie miernika w wysokości 97,7%. Jego wartość w układzie zadaniowym planu finansowego ARM została założona na poziomie co najmniej 80%.

ARM nie w pełni zrealizowała plan rzeczowy rezerw strategicznych po zmianach w części dotyczącej rezerw ropy naftowej, w zakresie likwidacji rezerw strategicznych oleju smarowego. Założona w planie ilość została wprawdzie sprzedana ale nie została odebrana przez nabywcę w roku 2013. Przekroczenie planu w zakresie likwidacji płynów specjalnych wynikało ze sprzedaży w 2013 r. całej ilości zaplanowanej do likwidacji do końca 2014 r., zgodnie z decyzją Ministra Gospodarki.

W zakresie rezerw medycznych Agencja nie utworzyła planowanej rezerwy, ze względu na brak ofert w ogłoszonych postępowaniach oraz braki towaru na rynku. W zakresie rezerw technicznych, Agencja nie zrealizowała sprzedaży w ramach dwóch postępowań przetargowych – dotyczyło to zlikwidowanych decyzją Ministra Gospodarki zapasów szyn oraz rozjazdów kolejowych, ponieważ nie otrzymała żadnych ofert zakupu. Na koniec 2013 r. ARM dokonała przejęcia ponad 95% asortymentu wskazanego w zatwierdzonym w dniu 4 sierpnia 2011 r. przez Ministra Gospodarki *Sprawozdaniu z przeglądu rezerw mobilizacyjnych utworzonych przez Ministra Infrastruktury, Ministra Środowiska oraz Wojewodów*. Agencja nie przejęła, z przyczyn od niej niezależnych, części asortymentu z pionu drogownictwa, natomiast wykonała całkowicie plan rzeczowy w zakresie rezerw żywnościowych.

W zakresie zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych na koniec 2013 r. Agencja uzyskała miernik na poziomie 17,8 dnia średniego dziennego zużycia ropy naftowej i paliw ciekłych. W planie finansowym założono osiągnięcie tego miernika na poziomie co najmniej 15,4.

¹⁹ Dalej: rezerwy ropy naftowej.

²⁰ Dalej: rezerwy żywnościowe.

²¹ Dalej: rezerwy medyczne.

²² Dalej: rezerwy techniczne.

Na koniec 2013 r. dostępna w ARM powierzchnia magazynowa ogółem nie zmieniła się w stosunku do końca roku 2012 i wynosiła 221 873 m². W stosunku do roku poprzedniego wykorzystanie tej powierzchni wzrosło o 3,8%. Przychody Agencji z tytułu udostępniania wolnej powierzchni magazynowej podmiotom zewnętrznym wzrosły w ciągu roku o 3,7%. ARM, w celu obniżenia kosztów ogrzewania Składowic, podjęła w 2013 r. termomodernizację dachów budynków magazynowych i administracyjnych, ścian w budynkach magazynowych oraz modernizację sieci grzewczych. Przeprowadzono ponadto remonty posadzek w magazynach, ramp przeładunkowych i infrastruktury przeciwpożarowej oraz wymianę okien i bram. Dokonano także zakupów podnoszących poziom techniczny magazynów (regaly magazynowe, nadstawki paletowe, wózki widłowe, mostki i rampy przeładunkowe oraz osuszacze i nawilżacze powietrza).

(dowód akta kontroli str. 9-16, 38-42, 100-101, 107-136, 371-393, 615-616)

Ustalone
nieprawidłowości

W zakresie kontrolowanej działalności nie stwierdzono nieprawidłowości.

5.2. Audyt i kontrola wewnętrzna

Opis stanu
faktycznego

W Agencji zrealizowano w całości dziesięć zadań audytowych, w tym dziewięć zaplanowanych na rok 2013 oraz jedno zlecone przez Ministerstwo Finansów, dotyczące zarządzania bezpieczeństwem systemów teleinformatycznych. W ich wyniku zostały przyjęte do realizacji 54 zalecenia. W roku 2013 Agencja realizowała zalecenia i rekomendacje audytu wydane w latach 2012-2013.

Agencja w 2013 r. przeprowadziła 107 postępowań kontrolnych, w tym 98 planowych i dziewięć pozaplanowych u przedsiębiorców przechowujących rezerwy strategiczne i zapasy państwowe oraz tworzących i utrzymujących zapasy obowiązkowe. W 14 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem zaleceń w wystąpieniach pokontrolnych. ARM przeprowadziła jedną kontrolę sprawdzającą, która wykazała usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, w ośmiu przypadkach nieprawidłowości usunięto w trakcie kontroli, zaś w dwóch po zakończeniu kontroli.

W ramach nadzoru nad realizacją przez producentów i handlowców zapisów *uozr* Agencja wystosowała 185 wezwań do wypełnienia ustawowych obowiązków, dotyczących wniosków i informacji składanych do ARM oraz tworzenia zapasów i wszczęła 16 postępowań administracyjnych o nałożenie kar pieniężnych.

W 2013 r. Prezes ARM nałożył na producentów i handlowców zobowiązanych do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw ciekłych lub osoby kierujące tymi przedsiębiorstwami łącznie sześć kar pieniężnych za niedopełnienie obowiązków ustawowych, na łączną kwotę 216,1 tys. zł w tym cztery kary na kwotę 193,7 tys. zł za brak lub nieterminowe składanie informacji o strukturze oraz lokalizacji tworzonych zapasów obowiązkowych i handlowych oraz dwie (na kwotę 22,4 tys. zł) za niedopełnienie obowiązku lub nieterminowe złożenie wniosku o dokonanie wpisu do prowadzonego przez Prezesa ARM rejestru producentów i handlowców obowiązkowych do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw ciekłych. Prowadzono działania windykacyjne w odniesieniu do 21 kar pieniężnych nałożonych przez Prezesa ARM w trybie *uozr* przed 2013 r. i niewyegzekwowanych do końca 2012 r.

Agencja za 2013 r. opracowała w ramach kontroli zarządczej cztery informacje kwartalne o realizacji planowanych zadań rzeczowo – finansowych, w tym jedną obejmującą cały rok.

ARM przekazała w obowiązujących terminach do Ministra Gospodarki, zgodnie z art. 27 pkt. 6 *uors* projekty „Informacji o asortymencie rezerw strategicznych, ich ilości i wartości oraz ich finansowaniu, wykorzystaniu i rozmieszczeniu za I półrocze 2013 r.” i informacji rocznej oraz zgodnie z art. 23 *uozr* półroczne sprawozdania oraz miesięczne skrócone sprawozdania o stanie zapasów interwencyjnych i zapasów handlowych, ich strukturze oraz miejscach magazynowania.

(dowód akta kontroli str. 9-16, 300- 394, 524-614, 617-624)

Ustalone
nieprawidłowości

W zakresie kontrolowanej działalności nie stwierdzono nieprawidłowości.

8. Realizacja wniosków NIK

W wystąpieniu pokontrolnym z realizacji planu finansowego i planów rzeczowych Agencji za 2012 r. NIK nie formułował wniosków pokontrolnych.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 *ustawy o NIK*²³ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie wyko-
rzystania uwag

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 2 kwietnia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Dyrektor

Kontroler:

Łukasz Urbanowicz
Specjalista kp.
(-) Łukasz Urbanowicz

Sławomir Grzelak
(-) Sławomir Grzelak

.....
Podpis

.....
podpis

²³ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm.)